Koduõues peab saama kõndida puhta jalaga

Kivide paigaldamine nõuab täpsust.

(Algus lk 1)

Teekattematerjali valik on tänapäeval üsna lai. Võimalusi on palju: savist sillutuskivid, telliskivid, betoonplaadid, kivitahvlid, marmor või looduslik kivi. Materjali valimisel peaks arvestama elumaja arhitektuuri, aia stiili.

Lageda taeva all oleva sillutise ja niiske, sammalduma kippuvale pinnasele laotud sillutise jaoks tuleks valida koredapinnaline materjal.

Keraamilised

sillutuskivid on tugevamad ja kõvemad kui tellised, mistõttu nendega kaetakse tavaliselt ka sissesõiduteed. Keraamilisi kive on väga erineva suurusega, kuid kõige tavalisemad on 230x115x55 mm. Kivid on oma laiusest täpselt kaks korda pikemad ja seetõttu saab neist kerge vaevaga teha punutud mustreid.

Savist

sillutuskivid on soojades maalähedastes toonides ega kaota aja jooksul oma värvi. Tumedad sillutuskivid muutuvad aga suvel päikese käes kuumaks, seepärast võiks maha panna heledamates toonides kive.

Looduslik kivi

on vaieldamatult kõige kallim, kuid ka ilusaim teekattematerjal. Kiviplaatidest sillutise rajamiseks sobib põhimõtteliselt iga lame kivi.

Graniit

on tugev, vastupidav ja kulumiskindel, aga samuti kallis. Graniidi pind on tihti ebatasane, mistõttu pole sellel väga mugav astuda. Graniit on aga ideaalne materjal nõlvu pidi kulgevate jalgradade sillutamiseks, kuna selle pind haardub hästi.

Marmor

sobib klassikaliste ja väga stiilsete majade juurde. Kallihinnalise marmori miinuseks on libedus vihmasaju või kastmise korral.

Sõidutee ehitus

on küll lihtne, kuid aeganõudev. Ka materjali kulu on tunduvalt suurem kui väiksema tee ehitusel. Aga ettevõtmine on tänapäeva kodude juures vajalik, kui tahad, et su majaümbrus oleks puhas ja tipp-topp. Olgu su koduümbrus nii kaunis kui tahes, aga poriloikudega ja ebastandardne tee rikub kogu vaate.

Kõigepealt tuleb vana kruusatee ühtlaseks teha ning kui tarvis, siis pinnast süvendada. Eelnevalt tuleb siis kividega kaetav tee loodida ja ühtlaseks muuta.

Ühtlase aluspinna saamiseks on otstarbekas kasutada traktorit – see lükkab väikese vaevaga pinnase siledaks.

Siis tuleb tee laius paika panna ning paigaldada süvaimmutatud laudadest äärised. Seejärel lüüa maasse tikud. Tikkude pead peavad jääma allapoole maapinda.

Tuhk ja liiv

Kõikide toimingute juures on tähtis loodimine, sest tee ei tohi jääda ebaühtlane. Kui pinnase põhi on ette valmistatud, tuleb see esmalt katta spetsiaalse purustatud killustikutuhaga ja seejärel liivaga. Suurte teede ehituse puhul kulub nii liiva kui tuhka päris mitu head autokoormat.

Esimene ühtlane tasand antakse pinnasele lauaga. Siis lastakse pinnase tihendajaga üle, et aluspinnas oleks tugev ja et kivid ei jääks pinnasesse ebaühtlaselt ega hakkaks vajuma.

Sillutuskivide või plaatide liivale ladumist tuleb alustada tee ühest servast. Kui mõni nurk on kõrgemal, tuleb see kummihaamriga paika toksida. Kui rida hakkab hästi jooksma, ei võta sillutisele kivide panek palju aega ja töö kulgeb sujuvalt.

Paikades, kus tee külgneb muruga, tuleb sillutis rohukamarast 20 mm madalamale teha.

Kui kivid on paigas, tuleb täita vuugid. Selleks sobib näiteks unikivide puhul liiv, mis voolab sujuvalt pragude vahele.

Sillutise võib jätta niisama, kuid seda võib ka kergelt kasta. Vuugivahe võib teiste sillutiskivide kasutamisel teha ka liiva ja kuiva tsemendi segust (1:3). Sillutuskive on mitut värvi ning tee saab soovi korral ka mustriliseks teha. Kui kivid paigaldatud, tuleks valmis teest pinnasetihendajaga üle sõita, et kivid kõvasti pinnal oleksid.

Äärekivid

Kui plaadid-kivid pandud, tuleb laudis eemaldada ning panna paika äärekivid. Nende valik on samuti lai.

Võib panna lihtsa betoonist ääretala või kärge meenutava ääre, mille avad täidetakse mullaga, kuhu hiljem muru külvatakse. Tulemus jääb väga ilus ja looduslähedane.

Sirgete teede ladumisega pole tavaliselt probleeme, küll on aga keerulisem käänuliste teede tegemine.

Selleks tuleb nöör kinnitada piki selle ala külge, kuhu planeeritakse tee-ehitus. Teine nöör tuleb aga tõmmata risti esimesega, piki ala lühemat külge. Seejärel mõõta nööridest lähtudes täisnurga all sirged kuni plaaditava tee käänukohtadeni. Lüüa maha vaiad ja mõõta paigaldatud nöörist alates täiendavad sirged ning panna paika lisavaiad, mis võimaldavad maha märkida kogu tee pikkuse. Kui tekib vajadus kaevamise ajaks nöörid ja vaiad eemaldada, siis hiljem tuleb need ilmtingimata tagasi panna. See hõlbustab tee sillutamist.

Tee aluspind lastakse üle maatihendajaga. Soovitavalt lastakse tuhapind enne liivakatte panekut üle veel suurema maatihendajaga. Pildil on väike maatihendaja.

Jalgtee – aia tähtsaim rajatis

Jalgteed on tänapäeval liikumiseks nii asendamatud ja iseenesestmõistetavad, et nende tähtsus tihtipeale unustatakse. Tegelikult on jalgtee igas koduaias kõige olulisem rajatis. Neil on suur praktiline ja esteetiline väärtus. Nad tagavad juurdepääsu aeda, võimaldavad aias puhta jalaga liikuda ning muudavad kogu õue meeldivaks paigaks.

Kas jalgtee ehitada pärast aia kujundamist või enne? Nii ja naa. Soovitavam oleks tee asukoht kindlaks määrata juba aeda planeerides. Jalgtee ülesanne on tagada puhas, vastupidav ja turvaline pind kõndimiseks.

Jalgtee muudab aiamaastikku vägagi palju ja aitab kaasa aia üldisele vaatele. Ka jalgtee tegemisel tuleb jälgida elumaja stiili ja kasutada ehituseks samu materjale, millest majagi ehitati. Muidugi ei tähenda see seda, et kui elumaja on puidust, siis peab ka teekate puidust olema, vaid valida looduslähedane materjal. Kindlasti mängib oma rolli ka see, kas maja on asulas või metsade keskel.

Aias võib olla erinevaid jalgteid. Iga jalgtee jaoks tuleb valida tema funktsioonile sobiv materjal. Jälgida tuleks ka materjali pinnatekstuuri, mustrit ja värvi, et ei tekiks sobimatuid kontraste.

Elumaja läheduses peaks kasutama vastupidavamaid materjale. Maja ees- ja tagaukse juurest hargnevad ning kõik teisedki paljukäidavad jalgteed võiksid olla valmistatud kõvast materjalist. Vähemkäidavate jaoks sobivad ka pehmed materjalid, nagu puukoor või puupakud-silindrid. Sellised teed on tavaliselt lillepeenarde juurde viivad ja sobivad ka lihtsalt trepiesiseks kattematerjaliks.

Teekattematerjali valikul tuleb lähtuda ka sellest, kui palju vaeva ja hoolt tahetakse selle puhastamisel näha. Näiteks graniitkillustiku ja kruusateed vajavad regulaarset puhastamist ja hooldamist ning nende puru kantakse jalatsitega eluruumidesse. Sellised teed ei pea kinni umbrohtu ja päikesevaestes kohtades tekib teedele sammal.

Aias võib olla ka korrapärase kujundusega ja dekoratiivseid jalgteid, mis juhivad tähelepanu mõnele objektile. Tee võib viia ka pererahva lemmikpaiga juurde.

Suurema tee ehituses lööb kaasa mitu masinat.

Oluline on teha vahet ringikõndimiseks mõeldud jalgteede ja praktilise tähtsusega jalgteede vahel.

Looklev jalgtee on mõeldud tavaliselt aia erinevate osade hooldustöödeks või külla saabunud külalistele aiaga tutvumiseks.

Jalgteede ehitamisel saab mängida erinevate materjalidega ja luua huvitavaid kombinatsioone. Kokku sobivad näiteks kivi ja puit, killustik ja telliskivid. Kombinatsioonidega saab muuta isegi silmapaistmatud materjalid pilkupüüdvaks.

Varjulisse või niiskesse aianurka tuleks jalgtee ehitada krobelise tekstuuriga materjalidest, siis ei muutu selle pind libedaks.

Nõlva peal kulgeva jalgtee katteks võiks aga valida siledapinnalise ehitusmaterjali. Kõik jalgtee kattes olevad augud ja tühimikud tuleb liivaga täita.

Kõvast materjalist jalgtee peale tuleks tekitada külgkalle, et liigvesi teelt ära voolaks. Jalgtee kõrvale tuleks paigaldada kuivendustoru, et vesi tõhusalt ja kiirelt kaoks.

Süvend ja aluspind

Jalgtee aluse jaoks tuleb kaevata umbes 200 mm sügavune süvend. Alus tuleb vormida selliselt, et jalgtee oleks kas ühe serva poole veidi kaldus või pealt kumer. Madalama koha peale tuleks kaevata ka väike äravoolurenn. Jalgtee killustikualus tuleb, nagu ka sõidutee ehituse puhul, tihkeks teha kas rulli või pinnasetihendajaga.

Veerenni alus tuleb täita ümbritseva pinnase kõrguseni kokkutambitud jämeda killustiku või muu sarnase täidisega. Ülejäänud jalgtee alus tuleb täita umbes 50 mm paksuse killustikukihiga ja siis tihedalt kokku tampida.

Servale suuremad kivid

Killustikukihi peale tuleb laotada veel 50–100 mm paksune liivakiht ja siis pind siledaks tasandada. Jalgtee servade sillutamiseks võiks valida suuremad kivid kui keskele ja need asetada kõige sirgema servaga väljapoole. Kivid tuleb suruda liivakihi sisse.

Jälgi, et need oleksid loodis. Jalgtee keskosa tuleks aga laduda väikestest kividest. Kivide vahele tuleks jätta umbes 25 mm suurused vuugid. Kividevahelised vuugid tuleb täita mördiga ja tasandada need nuustikuga siledaks.

Jalgtee mõlemad servad tuleks ääristada ettevaatlikult mördiribaga, et veerenn mördiga ei kattuks. Üleliigne vesi hakkab jalgteelt renni jooksma ning teekattekivid püsivad kuivad.

Soovituslikult võiks nii sõidu- kui jalgtee olla ehitatud ühest ja samast materjalist. Eriti just siis, kui need jäävad lähestikku. Millist treppi maja juurde ehitada, sellest teeme juttu juba Kodumaja järgmises numbris.

Lauaga tasandatakse liivapind ühtlaseks. Tee-ehituseks sobib paremini kuiv ilm, siis jääb alus siledam ja tugevam.